

Herr Jørgen Sivertsen
Skogn st.

Fra 1. juli
er
bladpengene

Kr. 4,00 pr. kvartal
Kr. 16,00 pr. år.

Nr. 26

Mandag 7. august 1950

4. årg.

I 1945 ble den nåværende kst. statsadvokat Helge Drabløs beskyldt for 'eklatant ærekrenkelse'

Hans handlemåte ble betegnet som «ubetinget utilbørlig»

I sin ondsinnethet bebreidet han o.r.sakfører Jordal, Kristiansund, fordi denne tok sin forsvarsoppgave for alvorlig

Da den store utrenskning tok til i 1945, ble en cand. jur. Helge Drabløs, ansatt som politifullmektig i Kristiansund. I dag er den samme Drabløs konstituert som statsadvokat i Møre og Romsdal.

Under sin tjenestetid som politifullmektig, la han for dagen et hatefullt og ubehersket sinnelag som passet dårlig for en mann i hans stilling. Om han er blitt bedre nå — vites ikke — iallfall viser hans fortid, at han hadde tilbøyeligheter som lite passer for en mann i den høye stilling han nå innehar.

For å bevise at den nå konst. statsadvokat i Møre og Romsdal, i 1945 var en i høyeste grad taktløs og ondsinnert person i sin tjeneste — gjengir vi et brev som o.r.sakfører Leif Rogeir Jordal, Kristiansund, den 6. august 1945 skrev til politimester Kristian Fasting, Kristiansund.

Brevet gjengir vi i sin helhet:

Herr politimesteren
i Kristiansund,

Her.

Ad Kristiansunds politikam-
mers «landsvik-avdeling».

Jeg er av hr. sorenskriveren i Nordmøre oppnevnt som forsvarer, uten utgift for det offentlige — for hr. N. N., tidligere ordfører.

Meddelelse om oppnevningen ble av sorenskriveren på min

over dette. Siden vedk. meddelelse inneholdt min oppnevning som siktedes forsvarer, har også jeg all mulig grunn til å føle med støtt.

Jeg henvendte meg derfor til hr. politifullmektig Drabløs og foreviste konvolutten. Jeg trodde jo det var en tankeløs kontorist som hadde skrevet dette. Til min forbauselse meddelte da hr. Drabløs at det er han som har skrevet det. Jeg

Den systematiske historieforfalskning fortsetter,

Den 7de juni 1950 holdt Johan Nygaardsvold i Norsk Rikskringkasting en tale, hvori han blant annet siterte regjeringens innstilling til kongen i Tromsø 7. juni 1940. Av sitatet festet en seg ved følgende:

«— vil det være håpløst å føre krigen videre i Norge.»

I undersøkelseskomisjonens innstilling bilag 2 side 309 er samme passus referert slik:

«— vil det være håpløst for Norge å fortsette krigen.»

Nygaardsvolds tale ble påhørt av et mindre selskap på 9 av vel orienterte personer og ved uttalelsen — «før krigen videre i Norge» gjorde flere av disse syeblikkelig oppmerksom på det falske sitat.

I denne forbindelse går erindringer tilbake til den bevisopptagelse, som skulle danne grunnlaget for å gjenoppta Schancke-saken. Her uttalte Nygaardsvold at han aldri hadde sett noe dokument om hovedkapitulasjonen i Trondheim den 10. juni 1940. Senere ble det bevisst at et eksemplar var sendt som kurerpost fra legasjonen i Stockholm til regjeringen i London, og at dette dokument viste egenhändig påtegning av statsministeren (J. N.) samt av utenriksminister Koht og forsvarsminister Ljungberg.

Atter en svensk røst om «rettsoppgjøret» i Norge

Borgermester Erik Bendz, har i Gøteborgs Handels- og Sjøfartstidning fått plass for to artikler om «rettsoppgjøret» i Norge. Artiklene er blitt omtalt i hjemmefrontorganet Verdens Gang — og da selvsagt på en meget sjikanøs måte. Vi offentliggjør idag delvis den første artikkel.

I to artikler i Handelstidningen 14 og 18. juli 1949, behandlet jeg endel av de problemer som står i forbindelse med utrenskingen av de såkalte «landsvikere» i Norge. Jeg skrev der ved — motvillig — en temmelig hård kritikk mot enkelte sider av «rettsoppgjøret». De undersøkelser jeg siden har foretatt, har ført til at kritikken nå må bli enda hårdere. Alvorlige anklager kan rettes mot utrenskingen i Norge.

Det er ikke for sin egen fornøyelse at en kritiserer noe som nordmennene med en viss rett — betrakter som sitt eget anliggende. Fornøyelsen blir heller ikke større av at det gjelder noe så ømtålig, som oppgjøret med de som har gått — eller ansees for å ha gått tyskernes erende. Kritikken hensikt kan ikke misforståes. Kritikken er dobbel.

Utrenskingen tas opp til debatt i forhåpningen om at en skal kunne medvirke til en rettfærdig bedømmelse og i beste fall kanskje hindre at urett gjøres mot et stort antall mennesker. Dette er en samvittighets sak.

Tross alle forsøk på å tie ihjel kritikken mot utrenskingen, blir uroen

lige partier et forslag, om at personer som er idømt frihetsstraff på opptil 20 år skulle få ettergiving. — Forslaget har «ikke foranlediget noen forsyning.» Men det er kjent at mange stortingsmenn deler forslagsstillernes mening.

Også mange norske jurister er sterkt kritisk innstilt mot oppgjøret — til tross for at det ikke er klokt å komme med noen kritikk offentlig. Gjennom Oslos universitetets studentkontor, er det nylig blitt offentliggjort en opinionsundersøkelse med titelen «Holdningen til rettsoppgjøret (1945—1948) belyst ved intervjuer av 150 Oslo-jurister». Undersøkelsene er redigert av Herman Tennesen. Og som initiativtakere til dette arbeide nevnes prof. Arne Næss og cand. jur. Erik Rinde.

Resultatet av undersøkelsene — som er meget omfattende, og ennå ikke vitenskapelig bearbeidet — er av den aller største interesse.

Av 149 spurte aktører og advokater uttalte 2, at «rettsoppgjøret» var tilfredsstillende, 61 at det «i stort sett» var tilfredsstillende, 22 at de var tvilsomme, 37 at straffen var for så vidt tilfredsstillende og 27, at den var utilfredsstillende. — Majoriteten var altså kritisk eller tvilende. Det er intet å undres på, at initiativtakerne fant resultatet «opprikkende»! På spørsmål om det kunne ansees riktig å straffe «passive NS-medlemmer» svarte 67 ja, 63 nei, 8 at de var ikke så sikker, og 4 ville ikke gi noe svar. De gjenværende ga mer eller mindre un-

vikende svar. Endel av de som ble spurt, fortalte at de selv følte seg blokert, — og at avisene nektet å ta inn artikler fra dem, fordi de som plikt fant å måtte forsvare NS-medlemmene for retten. I mange svar kommer det fram en meget sterk kritikk mot loven som er lagt til grunn for straffene og mot den form den har fått.

At de dømte selv — være seg NS-medlemmer eller ikke — reagerer mot utrenskingen er mere naturlig. I oktober 1949, ble «Forbundet for Sosial Oppreisning» stiftet, hvis hensikt er å gjenvinne den sosiale og økonomiske posisjon for de politisk dømte og for andre som er blitt rammet av «rettsoppgjøret». Forbundet har fått stor tilslutning. I mars 1950 sendte det en henstilling til stortinget med krav om revisjon av «rettsoppgjøret». I all taushet ble dette krav begravet i stortinget, men Forbundets henstilling er nylig blitt offentliggjort i en brosjyre med titelen: «Gi oss rettsstaten tilbake». Denne publikasjon bør leses av alle som interesserer seg for hva som har funnet sted på dette område. Fremstillingen er som naturlig — sterkt polemisk, men saklig og vel dokumentert.

Forøvrig er det i de siste år vokset frem en hel litteratur omkring «rettsoppgjøret». Mange av disse bøker er blitt utgitt på «eget forlag», og de fleste av disse bøker har de norske bokhandlere ikke våget seg til å selge. Til sammen gir disse bøker et

Fort. side 4

Jeg er av hr. sorenskriveren i Nordmøre oppnevnt som forsvare, uten utgift for det offentlige — for hr. N. N., tidligere ordfører.

Meddelelse om oppnevningen ble av sorenskriveren på vanlig måte sendt gjennom påtalemyndigheten (politiet). Jeg fikk også sådan meddelelse, for så vidt er alt i orden.

Men samtidig finner det sted en annen ting som ikke er i orden.

På en trykt konvolutt fra Politimesteren i Kristiansund, sendes der samtidig melding om forsvareroppnevningen adressert til:

Hr. landssviker N. N.,
Interneringsleiren,
Nerlandadalen

Denne offisielle skrivelse er sendt i posten og er blitt sett av en rekke personer.

Som rimelig kan være føler hr. N. N. seg ytterst krenket

at et eksempel var sendt som kurerpost fra legasjonen i Stockholm til regjeringen i London, og at dette dokument viste egenhendig påtegning av stataministeren (J. N.) samt av utenriksminister Koht og forsvarsminister Ljungberg.

Jeg sa da at jeg trodde det var en forholdsvis ny praksis som her ble forsøkt lancert. Jeg har tidligere ikke sett at politiet har tilskrevet sine varetektsfanger med f. eks. hr. tyveknekt, hr. voldtektsforbryter o.s.v.

Den tittel som er anvendt på dette brev er i et hvert fall ikke noe mere flatterende.

Enno er ikke tiltale reist, enn si dom falt. Og selv om dom var falt, og hr. N. N. var dømt etter landssvikanordning.

(Forts. 4. side)

at et eksempel var sendt som kurerpost fra legasjonen i Stockholm til regjeringen i London, og at dette dokument viste egenhendig påtegning av stataministeren (J. N.) samt av utenriksminister Koht og forsvarsminister Ljungberg.

Budstikke.

Generalkonsul Harsem ønsker å få skriftlig bekreftede fremstillinger fra de som har:

- 1) Kjennskap til presters forhold i maidagene 1945 — og da spesielt om de har sett prester komme bevæpnet til fanger som satt i selle.
- 2) Kjennskap til — eller selv vært utsatt for at forhørsdommere har nektet å høre siktetes forklaring eller lese varetektsfangers skriftlige protest mot fortsatt fengsling.

Alle opplysninger — med utførlig rapport sendes til overrettssaksfører Halvdan Fyhn, Prinsensgt. 23, Oslo, med kopi til P. Harsem, Post Box 23, Smestad, Oslo.

at et eksempel var sendt som kurerpost fra legasjonen i Stockholm til regjeringen i London, og at dette dokument viste egenhendig påtegning av stataministeren (J. N.) samt av utenriksminister Koht og forsvarsminister Ljungberg.

Tross alle forsøk på å tie ihjel kritikken mot utrenskingen, blir uroen over alt som er skjedd mer og mer merkbar — også i Norge.

Makthaverne har nok avvist alle henvendelser om en revisjon og amnesti, men for andre iakttakere står det klart at en endring må komme. Hvis ikke, kommer den norske nasjon gjennom generasjoner til å stå splittet i stridende grupper, til ubøtelig skade for landet.

Det «rettsoppgjør» som er blitt gjennomført har direkte eller indirekte berørt omlag en tiendedel av befolkningen. Det er store verdier som står på spill. Det gjelder et stort antall enkeltmenneskers velferd. En løper dessuten risikoen for at tilliten til rettsvesenet blir fullstendig gjort til intet.

Det er ikke bare de dømte eller utstøtte selv som innser at utrenskingen har fått urimelige proporsjoner — og ledet til forferdelige resultater. For noen måneder siden sendte 7 stortingsmenn fra forskjjel-

kunne ansees riktig å straffe «passive NS-medlemmer» svarte 67 ja, 68 nei, 8 at de var ikke så sikker, og 4 ville ikke gi noe svar. De gjenværende ga mer eller mindre un-

Forts. side 4

Marta Steinsvik død

Bildet er tatt under Marta Steinsviks bisettelse i Det nye krematorium, Oslo den 31-7 f. m. — Det var sokneprest Ystein Poulsen som forrettet.

Et langt liv i kamp for rett og sannhet er slutt. 73 år ble hun, den kvinne som har gjort mere for egne landsmenn enn noen annen i dette land. Hun var motig Marta Steinsvik, men det var hennes stadige trang til å kunne vise godhet og øve rettferdighet som drev henne frem.

Hun var godt rustet til denne kamp Hun var cand. philos og i flere år studerte hun teologi ved Menighetsfakultetet og egyptologi ved universitetet i Oslo, København og London.

Fru Steinsvik har skrevet mange bøker og skuespill, og som foredragsholder var hun godt kjent.

I de siste år var hun atskillig hemmet i sitt arbeide på grunn av at synet minket og i 1946 ble hun helt blind. Men det er dog i denne periode av sitt liv hun gjorde sin største innsats.

1945 gikk hun helt inn for de mishandlede NS-medlemmer, som på grunn av makthavernes hevnlyst var satt utenfor loven.

Marta Steinsviks bok «Frimodige ytringer» er den første gruoppvekende skildring av den behandling som ble de arresterte NS-medlemmer tildel.

Boken vakte sensasjon. Myndighetene mobiliserte dagspressen.

Samfunnets hele ryktemaskineri ble satt igang for å ta knekken på Marta Steinsvik — samtidig som en søkte å svekke de voldsomme beskyldninger, som hun rettet mot dagens makt-

havers. Roen omkring «rettsoppgjøret» var dermed slutt! Marta Steinsvik hadde klart det!

Med sin utpregede rettferdighetsans og sin sannhetssøkende ånd hadde hun grepet befriende inn — og gjort det norske folk oppmerksom på hva som hadde funnet sted i Norge etter at «freden» var kommet til landet.

Selvsagt kunne ikke makthaverne sitte rolig og la sannheten uhemmet få gjøre sin virkning.

Påtalemyndigheten — makthavernes siste utvei, fikk ordre til å sette igang etterforskning mot Marta Steinsvik. Og i årene frem til 1949 ble denne aksjon både av justisministeren og andre deltakere i menneskejaktaken brukt som avledningsmanøver når nye uhyrligheter i forbindelse med «rettsoppgjøret» kom frem. Og folket lot seg lure. Noe resultat av etterforskningen foreligger ennå ikke. Og det er lenge siden makthaverne nå har smakket om Marta Steinsviks «løgner». Hvorfor? Fordi det Marta Steinsvik skrev var sant!

Det skulle mot til å ta kampen opp mot et helt folk som var agitert opp til hysteri og mordlyst. Fru Steinsvik hadde motet. Truselbrevene strømmet inn til henne, og en kortere tid måtte hun flytte fra sitt hjem — fordi makthavernes tjenere ble for nærgående. Til tross for all personlig (Forts. 2. side)

En ny fylkesmann.

Av Hans Nielsen

I statsråd 15-7 1950 er ekspedisjonssjef i Kommunal- og Arbeidsdepartementet, Arnold Dybsjord, utnevnt til fylkesmann i Buskerud. Den nye fylkesmannen er født i Sem 7. oktober 1897, student 1916, cand. oecon. 1921, cand. jur. 1924, dommerfullmektig 1925—28, sekretær i Justisdepartementet 1928—29 og sekretær i Oslo Ligningsvesen 1929—30. I 1930 kom han igjen til Justisdepartementet, hvor han i 1934 ble byråsjef. Siden 1946 har Dybsjord vært konstituert som ekspedisjonssjef i Justisdepartementet og senere i Kommunal- og Arbeidsdepartementet.

Herr Dybsjord er kjent som en fremragende jurist og som ekspert i kommunale spørsmål. Han har vært medlem eller sekretær i en rekke utvalg og komiteer, sist sekretær i Valgordningskommisjonen. Ved siden av dette har han fått anledning til å utarbeide meget benyttede håndbøker som kommentarutgaver til lovene om kommunestyre på landet og i byene og om loven om kommunevalg.

Den nye fylkesmann er en administrativ kraft. Det er all grunn til å lykønske Buskerud med utnevningen.

(Morgenposten).

ARNOLD DYBSJORD

Denne utnevning gir anledning til adskillig spekulasjon. Har regjeringen virkelig søkt å realisere sine smukke talemåter om at det ikke lenger er om å gjøre å hevne seg på dem hvis «nasjonale innstilling» i okkupasjons-tiden ansåes å gi grunn til kritikk? Den ovennevnte Dybsjord er nemlig den samme byråsjef Dybsjord i Innenriksdepartementets Kommunalavdeling som

(Forts. 4. side.)

Tiltalebeslutning utferdiget mot politifullmektig Stumpe

Han søkte avskjed da underslaget ble oppdaget

Som meddelt i forrige nr. av «8. Mat» har en politifullmektig ved «Landssvikavdelingen» i Bergen underslått omlag 30,000 kroner.

Underslagerens navn er Stumpe, og da underslaget ble oppdaget søkte han straks avskjed.

For over en måned siden fikk Justisdepartementet innberetning om underslaget, men fremdeles ligger saken i departementet, og en kan gå ut fra at den ennå en tid kommer til å hvile der, da de som har saken til behandling er på ferie.

Etter hva det opplyses skal Hordaland politikammer nå ha utferdiget tiltalebeslutning.

Hva vi vil Retningslinjer

Europas nye tid er den nye liberalismens og det private initiativs tid, det er menneskerettens og menneskeverdets tid. En gang — om ikke så lenge — vil den dynamiske amerikanske ånd skape en ny og bedre verden, hvor alle politiske slavedrivere er fjernet fra arenaen. Det vil bli europeernes historiske oppgave å modifisere denne amerikanske ånd, slik at den uten

å tape sin dynamikk, også kan få tilført det verdifulleste av vår vidunderlige vesteuropeiske kultur. Sosialismens tid er forbi og ordet må forsvinne og glemmes. Idag trenger vi den personlige innsats, sammenbitt arbeidsvilje og individuelt ansvar, ikke offentlige vesener som syr puter under armene på alle dem som ikke gidder gjøre noe og som helst vil ha felleferie året rundt.

MURENE RAMLER.

Vi har mottatt følgende:

I et foredrag i Sakførerforeningen i Oslo i mars 1950 omtalte riksadvokat Aulis generalkonsul Harsems bok: «Utrolig men sant» og hans senere publikasjoner. Et avsnitt av riksadvokatens foredrag er gjengitt i Norsk Samferdsblad og her står det:

«I vinter ble der fra juristhold to ganger i trekk i avisene reist mishagsyttringer over Påtalemyndigheten fordi denne hadde funnet grunn til å arrestere og begjært fengslingskjennelse over en person som har utgitt en bok og spredt en serie brosjyrer, alt fullstappet med ondskapsfulle injurier mot rettsvesenets folk, advokater og politiets tjenestemenn.»

«Etter Påtalemyndighetens oppfatning — som den er kommet til uttrykk i saken — er beskyldningene, i alle fall for en vesentlig del framsatt mot bedre vitende.»

Boken: «Utrolig men sant» som der siktes til, utkom høsten 1948 og sommeren 1949 ble der satt i gang granskning av Påtalemyndigheten. Den samme oppmerksomhet nick Harsems brosjyrer.

Under et rettemøte 5. juli 1950 opplyste hr. Harsem at han til sin store forundring hadde funnet et dokument, som var blant sakens dokumenter og som fastslø følgende:

Etter at politiet hadde avsluttet sin granskning hadde statsadvokat Karl Lous den 29. oktober 1949 gitt følgende påtegning:

«For øvrig har jeg ikke funnet at det er punkter i boken som det er grunn til å gå nærmere inn på — eller hvor det kan være spørsmål om å reise noen tiltale. Der foreligger heller ikke anmeldelse vedk. andre forhold.»

«Jeg foreslår at Harsems publikasjoner ikke foranlediger noen ytterligere skritt fra Påtalemyndighetens side.»

Sakens dokumenter ble så den 3. november 1949 av riksadvokat Aulis oversendt Justisdepartementet «til orientering». Harsem ble dog ikke underrettet om resultatet av Påtalemyndighetens granskning, som var avsluttet i okt. 1949.

Riksadvokat Aulis' uttalelser under hans foredrag i Sakførerforeningen i Oslo — kommer etter dette i et merkelig lys. Dengang het det at Harsems bok var fullstappet med ondskapsfulle injurier — delvis framsatt mot bedre vitende — mot rettsvesenets folk og myndighetene. Hvis så

I retten den 5. juli 1950 utalte Harsem sin forundring over at det ikke var reist tiltale mot ham for en rekke påstander, som han har fremholdt i sine skrifter og som han mente var langt alvorligere enn de få punkter som nå er tatt opp av Dorenfeldt. Stateråd Gundersen har jo offisielt uttalt at politiet under sin granskning skulle slå til begge sider. Er dette bare bluff?

Statsadvokat Dorenfeldt har i skriv til o.r.sakf. Fyhn uttalt at Harsem ikke skal tiltales for annet enn de få punkter som er nevnt i den siste tiltalebeslutning.

En har ennå ikke hørt noe om at det er reist tiltale mot dem som Harsem har angrepet. Når nå politiet ikke kan angripe Harsem (jfr. statsadvokat Lous) for disse påstander — må vel det korrekte være å granske de berørte Harsem har angrepet.

Hvis dette ikke blir gjort, har en full grunn til å si at her ikke hersker likhet for loven.

Ved å gjennomgå Harsems skrifter vil en finne følgende anklager som han har rettet mot navngitte personer og myndigheter:

1. Nygaardsvold, Koht og Ljungberg har som vitner i rettsaken mot Schancke neppe talt den fulle sannhet og intet fortiet, hva de som vitner var forpliktet til. De fortiet at de hadde gitt en kopi av kapulasjonsoverenskomsten en påtegning (navnetrekk), i retten sa de at de ikke kunne «huske» å ha sett kapulasjonsoverenskomsten. Kan noen tro at så er tilfelle? Neppe.
2. Ambassader Prebensen var delaktig i en bevilgning på kr. 27.000 til norsk deltakelse i tyske messer under okkupasjonen. Slikt kan en da vel ikke gjøre hvis vi hadde vært i krig med Tyskland?
3. Regjeringsadvokat Henning Bødtker hadde som styremedlem og juridisk konsulent i A.s. Konstruksjon vært med på å godta kontrakter på byggearbeider for tyskerne. Derfor ble disponenten, som blindt stolte på sin høye juridiske rådgiver dømt til fengsel.
4. Statsadvokat Ctppele i Skien er sterkt kritisert i begge Harsems bøker for sitt forhold til Aal Ulefoss bruk og brukseier Cappelen i Ulefoss. Begge disse firmaers landssviksaker ble henlagt.
5. A.s. Norsk Rørhandel, major Nicolaysen og ingeniør Otto Berg-

framsatt graverende beskyldninger mot biskop Berggrav. Hvis disse påstander er sanne burde neppe biskop Berggrav kunne fortsette i den stilling han nå innehar.

7. Direktør Helge Gleditsch er også sterkt angrepet, både for å ha ansvaret for en rekke straff-ekserisiser (for en fanges vedkommende med døden til følge), og for å ha holdt varetektfanger ulovlig fengslet og for å ha satt NS-fanger på mørkelle. Videre for å ha landsforvist en NS-mann og for å ha sulteforet NS-fangene sommeren 1945.
- 8) Harsem har påtalt at en provokatør fikk inn til llebu brennevinn og tobakk (Hans Westby) og han mener å kunne bevise at bak denne affære står landssvikpolitets folk. Westby hadde som fange intet å kjøpe for. Harsem spør om det er statens penger som er brukt hertil.
- 9) I 2. opplag av «Utrolig men sant» opplyste Harsem at provokatøren Bjarne Rodian sommeren 1947 opptrådte i Oslo med falske papirer lydende på fenrik Karl Smith. Politiet ble varslet — men mannen fikk fortsatt gå løs, inntil han ble fengslet etter å ha opptrådt med nye falske papirer 1949 i Menighetsfakultetet og der diskutert synd og soning. Ja han var sogar blitt lærer ved to skoler i Oslo, til tross for at han hadde varig svekkede åndskrefter. Hadde politiet tatt aksjon i 1947, hadde man sluppet disse skandaler i 1949.
- 10) Politiet har benyttet straffede personer som provokatører og til å avhøre NS-fanger. Ja de har endog fått lov til å bruke falsk navn.
- 11) Hvorfor er ikke ambassader Prebensen gransket og tiltalt for å ha utfoldet en voldsom energi for å støtte NS propagandautstillingen for Hålogaland?
- 12) Er disponent Stranger gransket for at han sommeren 1940 stilte Sporveiens busser til disposisjon for tyskerne? Hadde en NS-mann gjort noe lignende ville han sikkert blitt trukket til ansvar herfor.
- 13) Harsem mener også at forholdet om herr Imerslund, som ble dømt til å opptre som angiver — av norske dommere — bør granskes.

dere til Tyskland.

- 15) Er forholdet vedr. lensmann Renolens ervervsvirksomhet for tyskerne under okkupasjonen gransket? Og hvorfor er han gått helt fri?
- 16) Det samme gjelder fylkesmann Skjånes for å ha medvirket til opprettelse av vervingskontorer for å få arbeidere til flyplassene i Trøndelag, mens kampen mot tyskerne foregikk i Nord-Norge.
- 17) Fylkesmann Frydenberg oppfordret trelastbrukene i Fredrikstad til å arbeide for tyskerne (braker). Hvorledes kan han gå fri når andre straffes for å ha vært agenter for samme firmaer?
- 18) De av Administrasjonsrådet oppnevnte medlemmer av Nemnda for Industri og Omsetning oppfordret næringslivets menn til å opta samarbeid med tyskerne. — De av NS som fulgte dette råd er blitt straffet, men de som rådet er blitt hedret.
- 19) De avisartikler som NS-folk har skrevet under okkupasjonen er blitt nye gransket, men Dagbladet og andre aviser som oppfordret til å gå aktivt inn for samarbeid med tyskerne og som hånet vår konge, er gått fri.
- 20) Harsem påtaler også at alle som oppfordret til å slutte opp om Tysk Handelskammer i Norge er gått fri for tiltale. Dette mener han dog må være «Bistand til fienden» slik som denne påstand er blitt definert av retten likeoverfor NS-folk.
- 21) Kan en unnlate å reise tiltale mot de av landssvikpolitets folk som har arrangert at NS-fanger fikk flykte?
- 22) Må der ikke reises tiltale mot landssvikpolitets folk som tvang banksjef Sandberg m. fl. til å behandle lik på Rikshospitalet?
- 23) Likeså mot L'Abbe Lund som tvang NS-varetektfanger til å grave opp lik.
- 24) I sin bok nevner Harsem at L'Abbe Lund i pressen har fremstilt den usannhet at NS-medlemmer som meldte seg ut av partiet før februar 1942, er gått fri for straff.

Da politiet i ca. ½ år nye har gransket disse påstander og statsadvokat Lous er kommet til det resultat at der ikke kan reises tiltale mot ham herfor — må en vel ha rett til å gå ut fra at Harsems påstander er korrekte?

Men skal der da ikke reises tiltale mot dem som Harsem har angrepet?

Utenrikskronikk

DÅRENE'S SPILL

Det var dårer som i Casablanca drakk skålen for Tysklands ubetingede overgivelse. Det var dårer som trodde å kunne spille poker med jernansiktet Josef Stalin i Teheran. Det var dårer som drakk vodka med den selvsamme herre i Jalta, og de samme dårer opptrådte i Potsdam, da teppet gikk ned for første akt i vår tids forgremmende verdensdrama. Nå er teppet gått opp for annen akt, etter at en hel verden har frosset sjelen ut av seg under den kalde krigen i korridorene i pausen. Denne akt begynte med Koreakrigen etter at USA hadde innviklet seg i Formosas spindelvev, og hva den skal ende med, vet ingen idag. Dertil er overraskelesmomentene for mange.

Det så ut som et lyspunkt, da FN sluttet opp om FNMA i denne verdensmakts motangrep på sørkoreansk side. Men her som ellers i verden er det foreløbig i hvert fall blitt mer ord enn handling, som preger FN-statenes vilje til å slutte opp om sørkoreas sak, og annet var vel heller ikke å vente. Enhver synes å være seg selv nærmest, og i denne «etterkrigstid» som var lovet oss fri for frykt og nød, er alle mer enn nok engagert med sine egne affærer uten å forstå at vi er midt inne i en verdensrevolusjon av likeså meget mental som materiell art. De vil nok gjerne, sier de, men symbolske styrker duger ikke overfor den nordkoreanske storm, som feier henover de sørkoreanske åser, myrer og sletter ledet av en mesterhånd og gjør landet til en ruin.

En ting er imidlertid sikkert, og det er, at det som skjer i Korea — og for den saks skyld også på Formosa — er forspillet til det store og avgjørende oppgjør mellom jernteppelandene og det som man gjerne vil kalle vestens frie nasjoner, hvis frihet imidlertid kan diskuteres etter all den velferdsstatsmentalitet som behersker flesteparten av dem. Men vil så FN holde mål? Det synes å være noe symbolsk ved det flagg som FN og Trygve Lie sendte til den øverstkommanderende i Sør-Korea. Det var for sakt til å tåle regn og sol og vind og kan derfor ikke være over hovedkvarteret. McArthur må nyte seg med å ha det hengende på veggen i sitt kontor.

Vil man imidlertid søke å se dette

Østerrike. Disse problemer må løses først og det må gjøres av hender som ikke ryster. Men vi frykter dårenes spill, og denne frykt øker med Malikadristige politikk i Sikkerhetsrådet som ennå er under den første utvikling når dette skrives.

Koreakrigen kan sees fra to sider. Dens forløp har vist hvor lite selv det mektige USA kan gjøre mot en vel forberedt aggresjon på den annen side av oseanet. Men samtidig har disse smertefulle erfaringer ført til en amerikansk opprustning, hvis fart øker for hver dag og som kan føre til en forandring i den verdensstrategiske stilling, når den får virke en tid. I denne forbindelse kommer man ikke forbi problemet om Vest-Tysklands opprustning, etter at dårene har gjort alt hva de kunne for å umuliggjøre dette. Frank frykt, britisk grådighet og amerikansk manglende innsikt i utenrikspolitiske problemer utover timen og dagen har her vist verden et avskrekende eksempel. — Men nå sier Labourregjeringen, at England riktignok ikke vil ta initiativet, men heller ikke vil nedlegge absolutt veto, hvis Frankrike og USA vil gå med på tysk opprustning. Om Japan tales det ikke — det er formentlig et amerikansk anliggende i McArthurs suverene hånd.

Så får vi da se. Begivenhetene ruller hen over oss med stigende tempo og med det initiativ som er tatt i Washington og tildels også i London går verden inn i en ny og vanskelig faresone. Erfaringen viser nemlig, at slike tiltak innebærer stor risiko for fredsbrudd fra den parts side, hvis dominerende overlegenhet minskes ved den innledede opprustning blant vestens folk.

(1-8 50)

Marta Steinsvik —

(Forts. fra side 1)

sjikane fortsatte hun sitt arbeide for de ulykkelige. Hun hadde den åndens rikdom som er nødvendig for å kunne mestre en slik oppgave som hun hadde tatt på seg.

Et lands samlede ondskap hadde reist seg mot henne. — Men hun seiret!

Idag er det for tidlig — men den dag vil komme, da Marta Steinsvik

merkelig lys. Dengang het det Harsems bok var fullstappet med ondskapsfulle injurier, gelys framsett mot bedre vitende — mot rettvesnets folk og myndighetene. Hvis så hadde vært tilfelle hadde vel neppe statsadvokat Lous kunnet uttale at der ikke kan være spørsmål om å relse tiltale.

Har en så ikke grunn til å tro at riksadvokaten har ført Oslojuristene bak lyset — for å søke å rettfærdiggjøre statsadvokat Dorenfeldts aggressive opptreden mot Harsem ved å få ham arrestert like etter at hans brosjyre «Folkedommen over rettsvitkerne» var utkommet.

Dorenfeldt fant det riktig å arrestere Harsem en søndagannett oppe i Hallingdal, hvorfra han ble transportert til fengselet i Oslo i en kald bil. Da det var mange kuldegrader ute, fikk Harsem frostskade i sitt ben. Han har i lengere tid vært under legebehandling av den grunn. Dorenfeldt begjærte fengslingskjennelse for 3 — tre — måneder med forbud for Harsem til å motta besøk og forbud mot å skrive brev. Dorenfeldt fremkom også med trusler om at når Harsems fengsling først var i orden — skulle flere så følge med ham.

For å få stemplet Harsem som en farlig mann kom Dorenfeldt så med den opplysning til retten (1 februar 1950): at Harsem var under forfølgning for tidligere publikasjoner. Dette til tross for at statsadvokat Lous i oktober 1949 hadde uttalt at «Harsems publikasjoner ikke foranlediget noen ytterligere skritt fra Påtalemyndighetens side.»

Med sterk patos fremholdt også Dorenfeldt for retten, at da Harsems bok inneholdt en rekke usannheter og injurier, skulle den heller hatt en tittel som: «Utrolig og usant».

Er det riktig i en fengslingsak å gjøre forsøk på å føre domstolene bak lyset — som en vel må si at Dorenfeldt har gjort — når han la skjul på at statsadvokat Lous hadde ferdigbehandlet Harsems sak uten at han fant noen grunn til å gå til aksjon?

Statsadvokat Dorenfeldt ble av Harsem anmeldt til Riksadvokaten for den ulovlige arrestasjon i Hallingdal, men Riksadvokaten (eller kanskje det var Otto Hafting som hadde med saken å gjøre?) henla anmeldelsen.

Hvorledes kan så Dorenfeldt kunne opptre som aktor i denne sak mot Harsem? Både Dorenfeldt og Riksadvokaten burde i sømmelighetens navn være inhabile i denne sak.

fos brug og brukseier Cappelen i Ulefoss. Begge disse firmaers landsviksaker ble henlagt.

5. A.s. Norsk Rørhandel, major Nicolaysen og ingeniør Otto Berggravs forhold som entreprenører synes landsvikavdelingen ikke å ville røre ved.

6. Harsem har i begge sine bøker

for.

13) Harsem mener også at forbildet om herr Imerlund, som ble ant til å opptre som angiver — av norske dommere — bør granskes.

14) Det samme gjelder d'herren Johan Hvidsten, E. Jackbo og Tannæs-Fjeld for i rundskriv i 1940 å ha søkt å verve norske arbei-

ham herfor — må en vel ha rett til å gå ut fra at Harsems påstander er korrekte?

Men skal der da ikke reises tiltale mot dem som Harsem har angrepet? Er det ingen som bryr seg om hva statsråd Gundersen har sagt? Etter det som nå er opplyst synes det som

Forts. side 3

kan derfor ikke vaje over hovedavta- teret. McArthur må nøye seg med å ha det hengende på veggen i sitt kontor.

Vil man imidlertid søke å se dette store spill i sammenheng, må man først bli klar over at også Europa har sine sørkoreanske problemer, både i det delte Tyskland og i det firedelte

Et lands samlede ondskap hadde relst seg mot henne. — Men hun selret!

Idag er det for tidlig — men den dag vil komme, da Marta Steinsvik vil stå i vår historie som en av de mest høyrelste kvinner som har levet i vårt land.

Vi takker henne — og lyser fred over hennes minne.

Kjempeskandalen — UNNRA

Millioner brukt til politisk jødeutvandring fra Østeuropa til Palestina

Sovjet-Russland og den amerikanske storfinans har støttet den politiske Zionisme for å fremme egne formål

Da UNNRA's første sjef general Morgan avslørte skandalen, ble han øyeblikkelig avskjediget av de jødiske aktører

De norske aviser var meget tause dengang British officer, Lieut.-Gen. Sir Frederick Morgan plutselig måtte tre tilbake som sjef for UNNRA.

Den velkjente engelske journalist Douglas Reed gir i sin bok «From smoke to smother» (Forlag Jonathan Cape, London 1948) en kort forklaring på den egentlige sammenheng, og på hvorfor sannheten om General Morgans avskjed er mørklagt av verdenspressen — trass i at General Morgan er en høyt ansett britisk offiser.

På side 256 og utover i ovennevnte bok, forteller Reed om tilfellet Morgan under titelen «The Potent Partnership»

Reed nevner denne sak som et eksempel på og et bevis for det nære samarbeide mellom Sovjet og zionismen (d.v.s. mellom sovjetregjeringen og den internasjonale jødedom)

Reed skriver: «Etter den siste krigen hendte der noe nytt. Stor makt ble etablert i de britiske og amerikanske okkupasjonszoner gjennom et tredje parti som bare var kjent gjennom sine initialer: UNNRA. 95 pst. av dets kolossale fonds ble skaffet fra De forente stater og fra dette land (GB) og Canada. — Den britiske regjering bidro med 155 mill. £ av sine skattebetaleres penger uten å spørre dem, og det samlede beløp «delt ut uten diskriminering» som «frivillig gave»

var 920 millioner £. En stor del av dette beløp gikk — i kontanter og varer — til Sovjet-Russland eller sovjetkontrollerte land, hvor gavene ble solgt til befolkningen, fortjenesten gikk inn i staten eller reservert den herskende (kommunistiske o. a.) klasse».

Reed forteller videre, at UNNRA's aktivitet ble glimrende men kort belyst i januar 1946 da General Morgan fikk oppgaven å hjelpe «displaced persons» de lidende, hjemløse ofre for krigens ødeleggelser. Det han så, førte til at han publiserte en indignert avsløring hvor General Morgan slo fast, at det eksisterte en «hemmelig organisasjon» hvis mål var å organisere en «massebevegelse av jøder fra Europa», og kalte det «en positiv plan for en 2. Exodus». (Den første omtales som kjent i Moseboken). — Han avslørte en stor politisk

manøver som foregikk i hemmelighet for britiske og amerikanske penger. General Morgan hadde åpnet Blaaskjeggs forbudte kammer.

En Mr. Lehmann, UNNRAS generaldirektør, forlangte fra den annen side av Atlanteren General Morgans øyeblikkelige tilbaketreden. Etter at generalen hadde fremholdt at han ikke hadde «antisemitiske» tendenser, fikk han lov til å fortsette. — Noen måneder senere ga han imidlertid en ny, lignende avsløring, men da ble han omgående «fritatt» fra sine plikter av den nye direktør, en Mr. la Guardia som igjen oppnevnte sin stedfortreder en Mr. Mayer Cohen.

Den engelske regjering gjorde ingen innsigelser mot denne behandling av en høy britisk offiser, og i desember 1947 trådte General Morgan tilbake «etter eget ønske»

Imidlertid hendte det at der ble fremlagt en offisiell britisk rapport (fra en nedsatt komite av Underhusmedlemmer som hadde vært i Østerrike for å se hvordan de britiske skattebetaleres penger ble anvendt). — Denne rapport gikk ut på «at et meget stort antall jøder, nesten som en 2. Exodus hadde ut-

vandret fra Øst-Europa til de amerikanske soner i Tyskland og Østerrike for å overføres til Palestina, og at det tydelig dreiet seg om en godt organisert virksomhet med rikelige midler og stor innflytelse bak seg».

Rapporten var en fullstendig bekreftelse av General Morgans og den viste, at det dreiet seg om en nøyaktig utarbeidet plan finansiert av spesielle grupper i USA.

Saken var dermed klar. Denne utvandring kom fra den sovjetkontrollerte del av Europa, som ingen kan forlate uten spesiell tillatelse. De ble sendt av sovjetregjeringen og gjennomreisen lettet med britiske og amerikanske penger, — for å forverre situasjonen i Palestina. Bolsjevikene støttet den politiske zionisme for sine egne formål, og det gjorde også den amerikanske storfinans.

Saken tvang seg på denne måten fram, men ble fullstendig mørklagt med en strøm av beklagelser i alle London-avisene, over at de hardt pressede engelske palestinaautoriteter nektet å la disse forfulgte emigranter få gå i land.

«I det øyeblikk jeg skriver dette» sier Douglas Reed, — «flere måneder etter General Morgans avsløringer så blir «helvetes-skipene» fortsatt fremstillet for de britiske avislesere, som skip med folk som er drevet fra deres hjem av Hitler, og som ikke har noe annet sted å gjøre av seg» Under titelen «Den usynlige censur» (The Invisible Censorship) fortsetter Mr. Reed: «Tilfellet General Morgan er av den ytterste betydning for alle som studerer det som

Det har vært et visst mystisk skjær

over den verdenskjente historiker, Egon Fridells død. Vanligvis ble det sagt at han var blitt myrdet av naistene. De var jo så lett å skylde på i slike tilfeller. Nå har den danske forfatter, cand. jur. Poul Knudsen slått en pel gjennom disse ryktene og det har han gjort gjennom radioen. Hans uttalelse led slik: Som alle ungarer var Fridell en slave av sine vaner. Dette ble grunnen til hans selvmord. Han hadde masser av tid til å flykte, men kunne ikke forlate sine notater og bøker. Da han den 14. mars 1938 så SS-folkene komme inn gjennom porten, kastet han seg ut av vinduet. At SS-folkene skulle ha skutt ham og deretter ha smidt liket ut av vinduet, passer ikke... Og dermed er man en greuelhistorie fattigere. Mon det ikke er flere, og det tilogmed her i landet hvor NS-folkene har fått skylden for alt det gale, som hendte under okkupasjonen. Vi håper å kunne komme med noen av den etter hvert. — For sannheten kan ikke skjules for alltid. —

skjer. Alle trenede observatører visste om den hjelp kommunismen har gitt de extreme zionister, men dette var den første udiskutable avsløring av den og den fare det betyr for freden».

«Om sakens realitet ble der aldri diskutert.

General Morgan ble beskylt for «anti-zemitisme» bare fordi han hadde avslørt en stor over-nasjonal transaksjon bak kulissene, hvor mennesker ble brukt som sjakkbrikker.

Det faktum at han fortalte sannheten var uten betydning. Han løftet det forbudte forhold og måtte gå».

NEMO

Redaktør Forretningsfører
 Arvid B. Arnsten Per Kvendbo

Kontor: Fløyveien 25, Kristiansund N. Telefon 1330
 Abonnementspris kr. 16,00 pr. år
 Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Mens vi venter.

Sommerstillheten hviler over vårt hjemlige politiske liv. — Stortingamennene er vendt hjem til sin akær og sitt kjøpmannskap, mens regjeringens medlemmer ferierer mer eller mindre, mens de skifter om å holde taburettene varme. Og midt under dette er det politiske rettsoppgjør glemt, både de ofre, som ennå hensleper sine dager i de politiske fangeleirer, og de som kjemper mot den store bøyggen for å skaffe seg oppreising for ære, tort og svie. En og annen gang dukker det opp en fra høyeste hold inspirert pressemeddelelse om, at det politiske rettsoppgjørs angripere skal trekkes for retten, — det skjer vel nærmest for å stimulere den ennå eksisterende isfront og orientere de juridiske organisasjoner, som har visse interesser å værste, men det trekkes i langdrag med dette som med alt annet vedrørende det politiske rettsoppgjør, og det ser ut som om det er meningen at hele forsmedeligheten skal gjøres uaktuell og helst glemmes slik at den rådende indignasjon ikke skal gi tilbakeslag. Men det går ikke så lett! 90.000 mennesker har for sin politiske tros skyld vært i de rådende maktors rettsapparats klør. Av disse er ca. 20.000 dømt som «landesvikere» og har sonet eller soner sin straff i tvangsarbeide, og ca. 30.000 har godvillig eller av skrekk vedtatt forelegg, mens vel 40.000 er frifunnet eller har fått sin sak henlagt eller venter på en avgjørelse nå fem år etter den såkalte frigjøring. Folk flest er i de senere år blitt så vant til store tall, at oppgaver som disse ikke gjør noe inntrykk, men når vi uten å overdrive femdobler tallet 90.000 for å komme frem til det antall mennesker her i landet, som er rammet av det politiske rettsoppgjør på ett eller annet vis, da må vel de fleste tenkende mennesker bli bekymret. Det gjelder jo her en sjettedel av befolkningen, og de glemmer ikke og er fast bestemt på, at det må komme et oppgjør etter oppgjøret og at det må bli klare linjer, koste hva det koste vil. Nasjonen som helhet er heller ikke tjent med den kyniske kallhertethet, som den statsautoriserte justis praktiserer, heller ikke med den fortieelse av kjensgjerningene og den systematiske historieforfalskning, som vel har til formål å stagge den stadig stigende opinion mot oppgjøret.

Feriementalitet og sommerdøsighet kan utskyte avgjørelsen, og det innpiskede, kunstige stortingsflertall kan beslutte å oversende alle henvendelser, alle besværingar og all saklig argumentasjon til regjeringen, hvor de synes å være vel forvart. Men det heler ingen sår og det gjør ikke galt rett igjen. Derfor ber vi alle dem, som føler svien og bitterheten, alle dem for hvem æren er mer verd enn et liv i slagskyggen av rettsoppgjøret, om å slå ring om Forbundet for Sosial Oppreising og om «8. Mai», som har tatt kampen opp for sannhet og rettferdighet. Ingen må lenger la seg skremme eller kue av dem, som idag tror å ha bukten og begge endene. Vi vil ikke ha hverken noen femtekolonne eller noen sjettekolonne her i landet nå, når vi går mot nye uværstider. Vi vil ett folk, men det

Professor Andenæs som dommer

Nå representerer han «almenheten»
 — men rettferdigheten?

Professor Johs. Andenæs, advokat Leif S. Rode og ekspedisjonssjef Trygve Leivestad fikk henvendelse fra biskop Berggrav om å «granske» i en tvist mellom Indremisjonsselskapet, Berggrav og Hallesby på den ene side, og pastor Havig-Gjelseth på den andre. — Disse 3 herrer, som kaller seg Utvalget (d.v.s. de utvalgte) har felt sin dom, men uten å høre den ene av partene, den krenkede, den striden har kostet eksistens, lykke og ære.

Utvalget er utpekt av Berggrav på den ene parts vegne. — Havig-Gjelseth sa fra at han ikke kunne godta motpartens menn som dommere. Det er jo også en uhørt framgangsmåte. Utvalget henvendte seg så til sin oppdragsgiver, Berggrav, og spør hva de skal gjøre når Havig-Gjelseth ikke godtar dem. Og Berggrav fant løsningen: «Bare si at Dere betrakter Dere som representanter for almenheten — og døm på. Oppskriften finner Dere i Davids 109. salme, vers 7—14».

Utvalget dømte og fordømte Havig-Gjelseth — uten å ha hørt hans forklaring, bare hans motparter. «Audiatur et altera pars» sa romerne: «Hør også den annen part». Dette har vært god jus i Norge hittil, men nå ser det ut som professor Andenæs er av en annen oppfatning, eller hva er gjeldende lære ved Universitetet idag?

Det forbauser at menn som advokat Leif S. Rode og ekspedisjonssjef Leivestad har villet

være med på dette. Undres hvordan de føler det når de ser hvor satanisk de kristelige og pressen utnytter dette partsinnlegg. Hør bare f. eks. det aller kristeligste «Vårt Land»: «Hele martyrkappen som han (Havig-Gjelseth) har trådt frem med i de siste 10—15 årene på Indremisjonsselskapets bekostning er klut for klut blitt revet av ham gjennom de upartiske undersøkelser som Utvalget har foretatt i almenhetens og sannhetens interesse». «Klut for klut», — «i almenhetens og sannhetens interesse».

Avskyelig! At de ikke eier ærverdighet, om de ikke eier hjertelag! Bladet vet så godt at Utvalget har handlet på Berggravs og Hallesbys vegne, og i deres interesse. Dette er verre enn i folkedemokratiene.

Der får da offeret gi en slags tilståelse. Men her hører man ikke en gang den som skal uttales, men bare får noen dertil villige karer til å skrive noe, og så besørger «den frie presse» resten. Så er Berggravs og Hallesbys ære reddet også denne gang — derfor måtte noen ofre sin — og andres.

Her på jorden er det ikke mange som ikke gjennomskuer humbugen, men Berggrav og Hallesby regner vel med at Vårherre er så dårlig orientert, at de smetter inn i himmelen på dette avladsbrev fra Andenæs & Co. Og er de først innenfor, så sørger de nok for å få plass til sine hjelpere. Utvalg, redaktører og andre «gudelige».

Bos.

Murene ramler —

(Forts. fra side 2)

om meningen har vært at alt skulle ha vært dyssert ned, hvis ikke «Folkedommen over rettsvikterne» var kommet ut. I denne bok oppfordret Harsem myndighetene til å gå til aksjon, fordi han ikke ville risikere at myndighetene skulle skrinlegge alle anklager slik som det er blitt gjort med fru Martha Steinsviks anklager i hennes bok «Erimedige utvinger»

sem, men da dokumentene ble fremlagt fant Harsem at Dorenfeldt hadde sløffet dette viktige punkt — og hvorfor? Noen annen grunn enn at politiet har funnet Harsems påstand korrekt kan en vanskelig finne. — Hadde dette skjendige forsøk lykkedes kunne Harsem ha risikert 8 års straff. Men skal så de skyldige, som han forsøkt å framstille som ubeskyldige, bli straffet?

REFLEKSJONER

REGJERINGEN STAUNING

og den tyske innmarsjen i Danmark har vært gjenstand for granskning av en parlamentarisk kommisjon. Formålet var å nå frem til en sann historisk fremstilling av det som hendte den 9. april 1940. Med stigende forundring og under rystende inntrykk finner man her, at et av vitnene forklarer og fastholder, at Tysklands overtakelse av Danmarks militære beskyttelse skjedd etter forhandlinger med Staunings regjering og at forhandlingene om dette fant sted i slutten av mars i en liten by i nærheten av Lübeck mellom representanter for regjeringen og de tyske myndigheter. Videre omtales navnene på de menn som fra begge sider deltok i forhandlingene, likesom datoen for okkupasjonen ble fastsatt. Noen deler av disse forklaringer er ikke kommet og det forlyder, at kommisjonens ordfører har forbudt ytterligere forber av de personer, som kan formodes å ha kjennskap til saken. Dette åpner uhyggelige perspektiver. Alle har jo levet i den falske illusjon at det som skjedd 9. april var et regulært overfall, og det ble så utgangspunktet for den agitasjon og den forfølgelse, som i etterkrigsårene har preget Danmark.

FOR DEM SOM SER LITT
 LÆNGER ENN UTENFOR SIN
 EGEN STUEDØR

vil det sikkert ha vakt til ettertanke at vårt naboland Finland så hurtig er kommet på fote igjen. Etter den første verdenskrig og en etterfølgende borgerkrig klarte finnene i løpet av få år å bygge opp igjen landet sitt og klare alle sine forpliktelser. Etter to kriger og den veldige folkeflytning fra Karelen, som ble tatt av Sovjet-Russland, har finnene ikke bare klart å komme på fote igjen, men har klart det uten Marshallhjelp, med veldige krigserstatninger til Norges allierte, Russland, betalt prompte etter avtalen, og ellers i en meget utsatt stilling utenrikspolitisk. Det er naturligvis formastelig å trekke sammenlikning med Norge, men der begynner å snike seg inn en liten mistanke om, at det er noe som må være galt her hjemme. Saken er vel den, at det er altfor mange som går omkring og er etterkrigshelter og som lever under inntrykket av det overhendige medaljeregner. De er ennå ikke kommet over danskepakkene og den frivillige Amerikahjelpen, bukker,

tinget. Men av det følger også at regjeringen motvillig kommer til å praktisere de overenskomster, som den har gått med på, og da skal det ikke stor fantasi til å forstå at det blir liten fart i liberaliseringen av handelen og at det bare er fattighjelpen fra Marshall-millionene som har fått regjeringen til å svike sin egen oppfatning. Det lar seg altså fremdeles gjøre å selge førstefødselsretten bare betalingen er stor nok. Dette er demokrati!

DET KOSTER Å KNEKKE
 NOTTER MED DE STORE

Til Norges deltakelse i internasjonale organisasjoner ble det i fjor bevilget nesten 7 mill. kroner. I år blir beløpet omkring 5,6 mill. kroner. I budsjettproposisjonen oppgis det 54 organisasjoner, som Norge yder bidrag til, men i år er medlemskapet i 15 av dem strøket, hvormed 31 000 kroner innspares. Blant bidragene er det oppført 10 000 kroner til «opplysningsarbeide for freden», men det er vanskelig å få noen oversikt over hva disse pengene egentlig brukes til, særlig nå mens løsningen av de amerikanske våpen foregår med all ømtensksom hemmelighet.

LEDEREN AV DET
 SOSIALISTISKE RIKSPARTI

i Tyskland, dr. Fritz Doris, forteller i et intervju i «New York Times» at hans partis mål er en elitestat under prøssisk ledelse. Staten skal opprettes etter Mussolinis korporasjonsstats mønster. Dr. Doris tok sin doktorgrad på en historisk avhandling og var reserveoffiser under krigen. Jeg var medlem av NSDAP fra 1929 til den bitre ende, sier han. I løpet av 2—3 år vil mitt partis styrke tidobles. Jeg vil sende 60 deputerte til parlamentet og gjennom politiske kombinasjoner få kontroll over regjeringen. Tiden er nå moden. — Vi synes at vi har hørt dette før, og med den allierte politikk i Vest-Tyskland i minne vil vel de fleste si at det er den eneste vei som fører ut av kaos. De får trøste seg med at det er demokratiet som har staket opp veien, og så får den føre hvorhen den vil. Alle vet jo at demokratiet er på marsj. —

TVANGSARBEIDE

forekommer i syv forskjellige former i USA til tross for at slaveriet ble opphevet allerede i 1865, hevder det

for sannhet og rettferdighet. Ingen må lenger la seg skremme eller kue av dem, som idag tror å ha bukten og begge endene. Vi vil ikke ha hverken noen femtekolonne eller noen sjettekolonne her i landet nå, når vi går mot nye uværstider. Vi vil ett folk, men det skjer ikke før den sosiale oppreisning er en fullbyrdet kjensgjerning. —

Hm! Er det meg du snakker om?

Følgende historie fortelles i Østbyen i Trondheim, som er kjent for sin egen skarpe humor:

Tre smågutter stod i Østersundsgate og amugrøkte. Da kom en velkjent politimann med høye heler og stor — stor hue med blinkende ski forbi.

En av guttene sa: Nei, dævelen, sjå kor liten hain æ.

Den barake politimann stanset opp og med sin mørke røst spurte han inkvisitorisk: Var det meg du snakket om?

Næda, sa gutten freidig idet han å opp på den morake ordenens vokser. Æ snakke om dein derre æ. Og å viste han frem en ørliten stump av sigaretten.

fordi han ikke ville risikere at myndighetene skulle skrinlegge alle anklager slik som det er blitt gjort med fru Martha Steinsviks anklager i hennes bok «Frimodige ytringer».

I retten den 5/7 1950 opplyste Harsem at det mest graverende angrep som han kom med i «Folkedommen over rettssvikernes» måtte han forlange gransket. Det gjaldt landssvikpolitiets medhjelperes forsøk på å få Harsem straffet for å ha planlagt et forsøk på å likvidere advokat Sundfær. Landssvikpolitiet hadde offentliggjort at en slik plan var blitt oppdaget, men så kom det krav fra Henry Johannsens familie om å få opplysninger herom. Politiet måtte så søke å skaffe falske bevis.

Opprinnelig hadde Dorenfeldt tatt dette punkt med i tiltalen mot Harsem

korrekt kan en vanskelig finne. — Hadde dette skjendige forsøk lykkedes kunne Harsem ha risikert 8 års straff. Men skal så de skyldige, som har forsøkt å ferskaffe falske bevis gå fri?

Denne sak, mener Harsem kan ikke dysses ned, både av hensyn til Henry Johannsens ettermæle og til hans egen sak.

Harsem opplyste likeledes i retten at han hadde gått ut fra at myndighetene ville tiltale ham for ialt 45 punkter. De ovennevnte 24 punkter er således ikke alt.

Det skal bli interessant å oppleve om det er statsråd Gundersen som dirigerer rettsoppgjøret etter den linje han offentlig har fastslått, eller om det er landssvikpolitiet og herr Dorenfeldt.

omkring og er etterkrigshelter og som lever under inntrykket av det overhendige medaljereg. De er ennå ikke kommet over danskepakkene og den frivillige Amerikahjelpen, bukker, takker og knurrer. Men man må også huske på at det var Norge som vant verdenskrigen.

VERDEN ER RÅE,

men norsk politikk er enda rarere. Slik er det også med regjeringens politikk eller rettere sagt mangel på politikk. Forsyningsministeren har således uttalt om frilistesystemet at det «var ikke kommet istand med regjeringens godvilje». Det kan vel ikke bety annet enn at utenforliggende eller rettere sagt utenlandske krefter er sterkere enn regjeringen trass det så oppskrytte flertall i stor-

TVANGSARBEID

forekommer i syv forskjellige former i USA til tross for at slaveriet ble opphevet allerede i 1865, hevder det internasjonale forbund for menneskerettene (med konsultativ status i FN) i en rapport til det utvalg i FN, som studerer slavarbeide rundt om i verden. Blant bomullsarbeiderne i sydstatene og terpentinarbeiderne i Florida eksisterer et slags illegalt livsegenskap og i sjeldne tilfeller rent slaveri. Mexikanere i sydvest og vestindiere i Florida og Connecticut hører til de grupper av utlendinger og emigranter som er bundet av kontraksarbeide og nærbeslektede eksploiteringsarbeider. — Slik ser det alt så ut på vrangsidene i God's own Country, men det snakkes det ikke om høylytt. Man er da demokrater.

Ukens kronikk:

Den avgjørende ide

Av sir Oswald Mosley

Men Europa nærer bedre håp enn kampen mellom to fremmede makter som pengemakt og bolsjevisme. Dette håp knytter seg til oss selv og til våre venner over hele verden. Venner av vår ide finnes i hvert europeisk land og i så vel Syd- som i Nord-Amerika. For nærværende er de i de fleste land enten i mindretall eller et lenkebundet flertall. Den fremmede pengemakt hersker fremdeles, men dens herredømme vil ta slutt, når systemet slår feil, og den nærværende undertrykkelse vil høre opp. Etter som kampen blir skjerpet, vil friheten i østen bli stadig mindre, etter hvert som bolsjevismen forbedrer seg på en avgjørelse. Men friheten i vest vil stadig vokse. Grunnen er den, at pengedemokratiens idé aldri vil kunne seire over bolsjevismen. De besitter i virkeligheten ikke noen idé — bare et konglomerat av interesser. Når kampen blir tilspisset, vil pengedemokratiens menn og deres partier vike plassen for menn og bevegelser som besitter en avgjørende idé. Hvis ikke vil disse land bukke under for kommunismen. De vil måtte

vike plassen, fordi livsdugelige folk vil sette dem utenfor gjennom sin stemmegivning. Og hvilken demokrat kan nekte dem retten til å gjøre det? Når det nærværende system bryter sammen, vil store nasjoner beslutte seg til å redde seg selv. De vil søke å finne noe å stille opp mot kommunismen. De vil bare finne dette i vår idé, som alene kan inspirere menneskesjelen. Friheten må og vil komme i avgjørelsens time: Vi skal vinne den ennå. Mange spør, om det vil bli for sent, fordi de tror, at krigen vil komme først.

UTSIKTENE TIL KRIG

Å tro, at krig av den gamle typen vil kunne forekomme når som helst, er i høy grad å misforstå stillingen. Mange venter en plutselig krig mellom nasjonene, satt i gang av Russland, med røde arméer feiende over Tyskland til den engelske kanal og Pyreneerne. Dette kunne ha hendt for forholdsvis kort tid siden. Men siden da er krig blitt en altfor alvorlig sak for slik troskydighet. De, som hylder så foreldede meninger, blir lett

grepet av panikk, hvilket er likeså gammeldags.

Etter å ha overøst tyskerne med forhånelser og forurettelser, finnes der enkelte, som vil henstille til dem å reise seg «en masse», som det eneste mulige bolverk mot den inntrengende fiendes sluttede kolonner. Etter den behandling, de har gitt Tyskland i de senere år, skulle det falle lett for enhver uhildet person å forstå den likegyldighet, med hvilken tyskerne møter sine undertrykkes henstilling. Men såvel frykten for begivenheter som den panikkartede søken etter et botemiddel har lite med virkeligheten å gjøre. Vitenskapen har rørt på seg, og verden er forandret. —

VIRKNINGEN AV DE NYE VÅPEN

Det er ofte blitt framholdt, at det ville bli slutt på krigene, fordi de ville bli altfor farlige. Denne spådom har ennå aldri slått til. Det ville være et optimismens selvbedrag å tro, at slikt kan være sant. Men det er mulig, ja endog sannsynlig, at krig av det gamle slag nå vil ta slutt av denne grunn. Hvilken stat vil erklære krig eller angripe og ødelegge en annen stat, hvis det er sikkert, at også den selv vil bli ødelagt? En kamp i hvilken begge deltakere er viss på å bli drept, vil sannsynligvis ikke finne sted. Er verden nådd til dette punkt? Skal en dømme etter bevislighe-

tene, ser det slik ut. Det synes som om enhver ansamling av industri eller av liv nå kan bli ødelagt av hvilken som helst stat, som besitter de tekniske midler til å framstille tilstrekkelige mengder av vannstoffbomber og kan sikre levering av disse. Selv beskyttelsen av luftrommet og evnen til spredning av befolkningen begynner å svinne overfor slike våpen. Likestillethet m. h. t. våpen vil i atomalderen gi Sovjet en fordel overfor tettbefolkede land i Vest-Europa. Denne mulige fordel forsvinner i vannstoffbombens tidsalder, som minsker selv Russlands beskyttende rom til forholdsvis forsvinnende litenhet. Atter en gang er pengedemokratiens midlertidig blitt frelst fra følgene av sin sykelige døsigheit og dårskap.

En hvilken som helst moderne stats liv, ja selv et sterkt samfunns liv, blir umulig under dette angrep. Oppmuntrer disse våpen derfor til slikt angrep? Tvertimot. Et våpen, som kan ødelegge alt, kan virke avskrekende, men det vinner ikke en krig. Angriperen kan ødelegge sin motstander, men motstøtet kan fremdeles bli gjort, og han vil selv bli ødelagt.

Det er klart at det lar seg gjøre, og det er nå av vesentlig betydning, alltid å holde slike våpen og dertil hørende transportmidler i beredskap på avsidesliggende steder, som motstanderen ikke kan finne, og

derfor ikke kan angripe, for at motstøtet med sikkerhet og øye blikkelig kan bli utført. Angriperen vil vite, at dette kan bli gjort, og at også han vil dø. — For nærværende er dette det eneste svar, men det er effektivt. Sovjetveldet kan ikke tvinge kommunismen inn på den øvrige del av verden med dette våpen, selv om det kommer i besittelse av det. De kan alene gjøre den øvrige del av verden til en ørken, med den visshet at også Russland vil bli en ørken. Dette er grunnen til at mellomstatlig krig etter det gamle system kan komme til å opphøre. Ingen av stormaktsgruppene vil våge å røre på seg, fordi det vil bety døden for dem begge. Vi holder på å nærme oss de lammede giganters tidsalder.

DE LAMMEDE GIGANTER — HVA NÅ?

Hvis denne oppfatning er riktig, hvorledes vil så situasjonen utvikle seg? Vi ønsker alle sammen fred, og vil gjøre alt for å trygge den, unntaken det å overgi Europas liv. Selv fred kan en kjøpe for dyrt, hvis den koster livet. Vi ønsker inderlig å ha fred, dog handles det her ikke om ønsker, men om kjenns gjerninger. Vi må gjøre front mot Sovjetveldets mål, for vi kan oppfylle menneskehetens håp. Hvilke beregninger har så Sovjetveldet, og hvorledes vil det gå frem? Det ville være

vanvidd for Russland å sette i gang en åpen krig overfor vannstoffbomben. Sovjetsamveldet har aldri før av egen drift kastet seg ut i ulykken. Det har i virkeligheten alltid heller trukket seg tilbake enn å risikere en katastrofe. Ikke noe forstandig menneske vil begynne krig under forhold, som byr på så mange usikre momenter og farer. Det ville sikkert ikke være den angripende part, med mindre det skjedde i desperasjon. Og Sovjetsamveldet kan ikke se noen grunn til desperasjon i den foreliggende situasjon. Det vet, at pengedemokratiene ikke kan gå til angrepskrig mot det. Selv med atombomben ville Sovjetsamveldet kunne øve gjengjeldelse, som er mer enn tilstrekkelig avskrekende. I hvert tilfelle ligger det ikke i slike pengedemokratiens natur å treffe noen slik beslutning. Og Sovjetsamveldet vet, at det alltid kan mobilisere sine partifeller og agenter i disse stater til å avsløre og forpurre enhver sådan plan. Sovjetsamveldets beregning må ved enhver objektiv analyse av denne situasjon være den, at det har råd til å vente. Dets marxistiske tro lærer det også, at det har råd til å vente, fordi dets motstandere vil bryte sammen som følge av sine indre motsetninger og sin kulturs alminnelige råttenskap. Og når marxistene betrakter den nærværende situasjon innen pengedemokrati-

Statsadvokat Drabløs —

Forts. fra side 1.

gen, er det neppe tvilsomt at angjeldende konvolutt inneholder en eklatant ærekrenkelse hvis framsettelse må betegnes som ubetinget utilbørlig.

Særlig ondartet blir forholdet når ærekrenkelsen er fram satt av en høyere tjenestemann i politiet. Det er jo politiet som skulle vært vakt i tilfelle som dette.

Hvis hr. politifullmektig Drabløs hadde fulgt min oppfordring og sendt hr. N. N. en skriftlig unnskyldning for denne — dessverre — tilskattede fornærmelse, ville saken antagelig dermed ha vært i orden.

Så er ikke skjedd, og hr. N. N. har derfor pålagt meg som sin forsvarer å framføre nærværende klage ad administrativ veg.

Hvis ikke hr. politimesteren finner å burde gripe inn og sette tingene på sin rette plass, må jeg på min klients vegne be om at denne besværing blir oversendt den høyere påtalemyndighet, eventuelt departementet.

Jeg ble av hr. Drabløs bebreidet at jeg tok min forsvareroppgave alt for alvorlig, når jeg kunne fremsette et slikt krav.

Til dette er å bemerke at jeg som snart 20 års praktiserende jurist — med stor praksis i strafferett — neppe vil ha større utbytte av å sitte ved den nybakte politifullmektigs føtter og lære jus. Og jeg har i motsetning til hr. Drabløs i disse 20 årene hatt høve til å «renne hornene av meg». Det vil også sikkert hr. Drabløs gjøre. Inntil så skjer, bør han innrømme og be om unnskyldning for sin feiltrinn.

Ærbødigst

Leif Røgeir Jordal

Dagen etter mottok o.r.saksfører Jordal følgende brev:

Fra Politimesteren i Kristian-

har tatt min tilrettevisning til etterretning.

Politimesteren i Kristiansund N., den 7. august 1945.

Kristian Fasting, kat.

Det fremgår her at den nåværende statsadvokat i Møre og Romsdal av en tenksom og ansvarsbevisst jurist — blir betegnet som en ærekrenker — og at hans handlemåte «må betegnes som ubetinget utilbørlig.»

O.r.saksfører Jordal trødde heller ikke at han «vil ha større utbytte av å sitte ved den nybakte politifullmektigs føtter og lære jus.»

Imidlertid har situasjonen i dag utviklet seg til det rent komiske — Drabløs er blitt påtalemyndighetens høyeste representant i Møre og Romsdal, og som den meget benyttede jurist Jordal er, er det stor sannsynlighet for at han får høve til å lytte til den mann, som i 1945 bebreidet ham for at han tok sin forsvareroppgave alt for alvorlig.

Vi takker o.r.saksfører Jordal for at han tok sin gjerning alvorlig. Og at han hadde moralsk mot til å kreve rett og anstendighet på det tidspunkt. Det var få jurister her i landet som hadde det i 1945.

Den nye fylkesmann —

Forts. fra side 1.

i desember 1940 i første hånd utarbeidet utkastet til den såkalte «nazistiske» kommunalforordning og som fremla dette utkast for den nedsatte komite, ledsaget av sine personlige, forklarende kommentarer. Og den samme byråsjef Dybsjord som i okkupasjonstiden servilt og punktlig utførte sitt arbeid i Innenriksdepartementet under dets «nazistiske» ledelse. Andre kollegaer som deltok i det samme arbeid, har senere havnet i tvangsarbeidsleirer. Dybsjord har havnet på fylkesmannsstolen i Buskerud

«Gi oss rettsstaten tilbake!» Til Forbundets tillitsmenn og bidragsyttere

Forbundet for Sosial Oppreising har under ovenstående tittel gitt ut som brosjyre Forbundets henvendelse til Stortinget av 20. mars d. å. Alle som er interessert i rettsoppgjøret plikter å skaffe seg og å lese denne brosjyre.

Osloavisen «Vårt Land» skriver 21. juni d. å. bl. a.:

«Det viktigste man må regne med, vil bli båret fram av organisasjonen «Forbundet for Sosial Oppreising», hvis formål er, på lovens grunn, å legge fram sitt syn på rettsoppgjøret og forsøke å oppnå at det blir betet på urettferdighet og overgrep. I en henvendelse som i mars i år ble sendt Stortingets justiskomite, gjør det på en rolig måte punktvis rede for sitt syn, uten at dette er forstyrt eller skjæmmet av personlige anklager og utfall. «Gi oss rettsstaten tilbake», kaller de sitt skrift.

Vi skal ikke her forsøke å gi noen vurdering av de fremførte meninger, men i sin ulastelige form er skriftet tiltalende og tankevekkende, og bør leses av alle dem som snakker å se og å lære hvorledes rettsoppgjøret fortøner seg fra den annen side. Kanakje kan det bidra til å skape en bedre forståelse.»

Forat brosjyren skal kunne nå alle er prisen fra nå av satt til kr. 2.00. Mot innsending av dette beløp + kr. 0.25 til porte, får De brosjyren tilsendt. Bestillinger mottas foruten av Forbundets sentralkontor, av «8. Mars eksped. i Kr.sund N.

Hjelp til å spre denne brosjyre overalt. Den har noe til alle. Spesielt bør vi våre tillitsmenn ta brosjyren i kommisjon ved bestilling til Forbundets sentralkontor. For avsetning av minst 50 ekpl. innvilges 25 % kommisjonshonorar.

Skriv etter brosjyren alt i dag!

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING

Kierschows gt. 5, Oslo
Tlf. Oslo 37 76 96

Atter en svensk røst —

(Forts. fra side 1)

ganske godt bilde av hvordan straffen fortøner seg blant de dømt og deres meningsfeller. En kommer imidlertid ikke fra, at kritikken mange ganger treffer midt i blinken. En kan her nevne bøker som «Patriotisme og landssvik» av dr. jur. Gustav Smedal, «Dømmer ikke» og «For at I ikke skal dømmes» av major O. H. Langeland, samt «Utrolig men sant» og «Folkedommen over rettsvikene» av geenalkonsul P. Harsen.

påvise at Dybsjords vitneprov på flere punkter lå utenfor det faktiske, var såvisst ikke Dybsjords skyld. Hans «opplegg» var av en slik art at det sikkert hadde kostet den tiltalte års fangenskap om denne ikke hadde vært forutseende nok til å sikre seg de nødvendige dokumentariske motbevis på forhånd.

Den som forsøker å trenge bakom den såkalte rettslige fasade og vil se objektivt på det som da kommer for dagen, blir med eller mot sin vilje — overtøyet, at tiden er moden for en revisjon av «rettsoppgjøret» og de dommer som er blitt avsagt ved hjelp av «landssvikanordningen».

Dessverre har utrensningen fått så store proporsjoner — at det blir meget vanskelig å få til en slik revisjon. Myndigheten har gått så langt og stilet så høyt på grunn av denne «lov».

Å erkjenne nødvendigheten av at «rettsoppgjøret» må taes opp til revisjon vil nok bli et stort prestisjetap for de som satte det igang.

Samtidig med dette — er det også blandet politikk inn i spørsmålet.

En har gjennom «rettsoppgjøret» på den ene siden, og den uteblitte Riksrrett mot regjeringen Nygårds-

Forbundets sentralkontor ber om at alle pengeforsendelser til Forbundet — det være seg de stedlig innsamlede bidrag, direkte pengebidrag eller kommisjonsoppgjør for salg av Forbundets brosjyrer k u n blir sendt til adresse: Forbundet, Kierschows gt. 5, Oslo.

Man tillater seg også å be om at de som er så elskverdige å yte Forbundet bidrag, nøye påser at vedkommende innsamler representerer Forbundet. Det alene gir sikkerhet for at bidragene kommer dit de skal.

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING

Kierschows gt. 5, Oslo
Tlf. Oslo 37 76 96

LANDSJENTE,

ikke over 30 år, kan straks få plass hos kjøpm.familie i ytre S. Trøndelag. Vedkommende må være pålitelig og arbeidsvant. Lønn kr. 100.— pr. måned. Fri sykekasse, kost og losji.

Bill. mrk. «Eget værelse», nr. 294.

Fremtidsmuligheter.

Utlært flink baker kan få gå inn som kompanjong i bakeri på sentralt sted. Hus kan skaffes. Nærmere opplysninger pr. brev. Kapital bra, men ingen betingelse.

Bill. mrk. «Kompanjong», nr. 300.

Karl Holters frontberetning

kommer til høsten.

Hvis du i dag sender meg kr. 10.— i postanvisning, så har du sikret deg en morsom og spennende beretning fra Østfronten til høsten.

Knut Hamsun skriver til meg: «De er jeger og kriger, og De kan skrive.»

KARL HOLTER, adr. Amot på Modum.

Samarbeid — fortjeneste!

Maler — reklamemann med ideer, nyheter og ordres, søker samarbeide med adm. forretningskyndig mann, ung eller gammel, med litt kapital og som kan skaffe arbeidsrom og leilighet for liten familie, i eller ved sentralt sted.

Bill. mrk. «Tilbake til livet», nr. 301.

NORSK FRUKT — BÆR — GRØNNSAKER — TOMATER

En gross - Kontant

A/S B. JOHANNESSEN, Eriksgt. 15, Oslo
Telef. 68 43 10

Telegr.adr. «Fruktbonden»

Hjertelig takk

for oppmerksomheten på min 60 års dag fra fange-kamerater på Skåredalen, Skodberg og Ilebu

Bekjentskap

Agronom 30 år ranset for all synd av den demok. regjering, søker på denne måten forh med en

Dagen setteren mottok kopis av seg selv. Jordal følgende brev:

Fra Politimesteren i Kristiansund N.

F/LO

Herr o.r.sakfører Leif Rogeir Jordal, her.

Jeg har mottatt Deres brev av i dag vedkommende Kristiansunds Politikammers landssvikavdeling.

I anledning av det som er opplyst i skrivelsen har jeg i dag meddelt politifullmektig Drablos, at jeg misbilliger at han har adressert et brev til «herr landssviker N. N.», og jeg har pålagt ham for fremtiden å avholde seg fra slike demonstrasjoner. Herr Drablos

departementet under dets «nazistiske» ledelse. Andre kollegaer som deltok i det samme arbeid, har senere havnet i tvangsarbeidsleirer. Dybsjord har havnet på fylkesmannsstolen i Buskerud. En får virkelig si at regjeringen i oppgjørets sjette år har forbedret seg.

Det eneste som vekker tvil om regjeringens omvendelse og som kan gi en grunn til å tro at det likevel dreier seg om en belønning for «nasjonal holdning» etter nynorsk oppskrift, er den ting at den samme Dybsjord i septbr. 1948 som vitne i en lagmannsrettssak mot sin gamle sjef i den grad fulgte rettsoppgjørets retningslinjer at han under ordinære forhold sikkert ikke hadde kommet skadesløs ut av rettssalen igjen. At den talte var i stand til på stedet å

slik art at det sikkert hadde kostet den tiltalte års fangenskap om denne ikke hadde vært forutseende nok til å sikre seg de nødvendige dokumentariiske motbevis på forhånd.

La oss imidlertid — trass i alt — være «gode» mennesker og tro det beste. La oss håpe at det virkelig har vært regjeringens mening med denne utnevning å åpne tilgivelsens dør for dem som «forbrøt» seg.

At Buskeruds arbeideravis «Fremtiden» har mottatt utnevningen med åpenlys surhet, synes å være en pekepind om at det er regjeringens gode hjerte og ikke dens partisyn som har seiret.

Og godt er det. Det åpner for vide perspektiver.

Hans Nielsen Herstad.

Samtidig med dette — er det også blandet politikk inn i spørsmålet. En har gjennom «rettsoppgjøret» på den ene siden, og den utblitte Rikarett mot regjeringen Nygårds-volds medlemmer — på den annen side — tatt det standpunkt — at skylden til Norges ulykke lå hos NS og ikke hos regjeringen. Men er dette den hele sannhet?

Kombinasjonen politikk og juss har i dette tilfelle, som alltid — ledet til ulykkelige resultater. Som oftes blir avkommet et misfoster.

Her er det grunn til å spørre om ikke det, at en av de fremste anklagere, for en tid siden ble avsløret som sedelighetsforbryter skulle være en årsak til revisjon? Denne mann har også uttalt at en «alt for lett-vindt identifiserer landsforrøderi med medlemskap i Nasjonal Samling».

(Fortsettes i neste nr.)

Hjertelig takk

for oppmerksomheten på min 60 års dag fra fange-kamerater på Skåredalen, Skodberg og Ilebu konsentrasjonsleire.

Sigv. Kristoffersen, Haugesund.

Ny framtid.

40-årig mann, tidl. NS., gift og med 2 små barn, søker nytt levebrød. Har handelsbrev og har solid utdannelse og praktisk erfaring. Disponerer kapital. Vil helst kjøpe god forretning, lite hotell eller bedrift der eieren skal trekke seg tilbake nå eller senere. Land eller by. Er reell, arbeidsglad og omgjengelig. Bill. merk. «807».

Bekjentskap

Agronom 30 år renset for all synd av den demok. regjering, søker på denne måten forb. med en dannet dame, helst med eget hjem eller gard. Jeg er skuttet, men humøret holder. Bill. merk. «Håpefull», nr. 280.

1 eller 2 jenter

får god post på et mindre hotell i N. Østerdal. B. merk. «Rask og ærlig», nr. 274

Forbindelse søkes.

Frontkjemper S, pasient ved avd. 5, Ø. N. H. Sinsen Kriegslazarett juli—august 1942, søker kontakt med frontseier E. H. ved s. avd. B. merk. «Menuetto» nr. 270.

En ung pike

søkes til serveringshjelp i sommersesongen, snarest. Kapp Gjestgiveri, Kapp, Ø. Toten. Telefon 453

En Quisling Nordvik søker snarest møblert hybel, helst Oslo eller nærmeste omegn. Bill. merk. «Husvill», nr. 305.

Hallo, Trondheim!

Er det noen snilde mennesker som kan skaffe meg hybel i Trondheim snarest? B. m. «Ung, rolig pike i fast stilling», nr. 295.

Jegere!

Retten til å felle en elg på min eiendom bortleies i høst. O. O. Sveen, — Skjåk.

Smedkyndig mekaniker

får plass nær Oslo. Kost og løst skaffes. Bill. merk. «God fortjeneste», nr. 302.

Hallo!

Ung bondegutt, tidl. N.S., ønsker å bli kjent med en kjekk og grei jente, 20—26 år. Bill. merk. «1950», nr. 299.

Skogsarbeide.

Et par vante huggere får godt betalt arbeide ved skogsdrift i Nord-Trøndelag. Eksp. anv.

Nordmørspostens Trykkeri

ene, vil de finne mange bevisligheter til støtte for sitt syn, akjønt det i virkeligheten mere bygges på moralske enn materielle faktorer.

Således vil enhver realist i Moskva spørre hvorfor de skulle klatre opp i treet for å høste epler, som vil falle like i hendene på dem under alle omstendigheter. Særlig hvis denne klatringen nesten sikkert vil bety, at en brekker nakken. Og frukten vil bli så meget mere moden, ved at en venter. Kort sagt: en krig av det gamle slaget er nå meget usannsynlig. Betyr dette at Sovjetsamveldet vil forholde seg passiv og vente på begivenhetenes videre utvikling og således muligens gi Europa tid til å komme til krefter? Også dette er meget usannsynlig.

IDEKAMPEN

Det er sannsynlig at vi går inn i en periode med nesten fullstendig nye kampmetoder, om hvilke fortiden bare har gitt oss ringe og delvis lærdom. I sitt innerste vesen vil den kommende kamp bli en idékamp. Det er klart, at det bare for dem, som har en idé, er mulig å ta virksom del i en slik strid. Etter som denne kamp skrider frem, vil vår idé appellere seierrikt til Europas sind og sjel. Kommunismen vil tape idékampen, fordi en europeisk idé må seire til slutt over en orientalsk idé i vestens land. Kommunismen vil derfor atter en gang

reagere med voldsomhet, men med nye former for kraft. Sovjetveldet våger ikke å ta risikoen for en mellomstatlig krig, fordi en slik krig ville bringe for dagen nye våpen, skaffet til veie av den store maskinteknikk, som ville ødelegge Russland og muligens verden. Derfor vil Sovjetsamveldet ikke begynne en mellomstatlig krig, men en politisk krig understøttet av voldshandlinger. Det vil støtte opp under sin tapende idé med skjulte krefter.

POLITISKE VOLDSHANDLINGER

På et eller annet tidspunkt i fremtiden vil Sovjetsamveldet derfor sikkert føre idékampen utover den vanlige politiske strid over på de politiske voldshandlingers område. Det tror, det vil seire på dette felt, fordi det har lang erfaring i de forskjellige former for politiske voldshandlinger og ligger langt foran andre i sin trening for denne kamp. Det tar feil. Når Europas folk beslutter seg til å frelse seg selv og til å slippe løs i denne kamp de vitale krefter, som nå er lenkebundet, da skal vi seire, og seire hurtig. I denne siste prøve vil Europas sanne ånd hurtig seire over disse østens inntrengende fiender på vår jord. Men i sin anmasselse over sine nylig vunne triumfer, akjenket det som gave ved Europas splittelse, vil Sovjetsamveldet være overbevist om sin egen seir. Det vil ta kam-

pen opp igjen, men på et annet vis.

EUROPAS FRIHET — HVORLEDES EN SKAL NA DEN

Europa trenger frihet, og det fortjener den sikkert. Spørsmålet er hvordan det skal nå den. Dette er et strengt praktisk spørsmål. Det lar seg ikke løse ved varme ønsker eller heftige ord. Dette spørsmål krever at en realistisk innstilling og vilje til kald avgjørelse blir anvendt på dette vanskelige problem, med vedholdende energi og en aldri sviktende dugelighet. Saken er at Europas stilling mellom to giganter er lammet og hjelpeløs, besatt av den ene og truet med døden av den annen. Bismarcks Tyskland stod overfor noen av de samme vanskeligheter, idet det strebet etter forening og uavhengighet mellom de to stridende maktgrupper. Men historien gjentar seg aldri fullstendig, særlig ikke i vår tid, da alle forhold er anderledes.

Dette problem er enda vanskeligere, og krever andre metoder. Stillingen er svakere, motstanderne sterkere, hjelpemidlene færre, men et heldig utfall vil føre med seg de største muligheter, menneskeheden nogensinne har opplevet. Derfor innebærer den kritiske stilling den sterkeste utfordring til de motiges sinn og vilja.

AMERIKA OG RUSLAND

Europa ligger hjelpeløst mellom de to stormakter: Amerika og Russland, og er hovedsagelig besatt og kontrollert av det førstnevnte. Inntil Europa atter er fritt, er noen likegyldige m. h. t. hvem, som er okkupant. En slik holdning røper manglen de evne til å fatte de virkelige forhold og utgjør en taktisk feil. La oss betrakte kjenns-gjerningene og bare disse. Under russisk herredømme vil europeisk frihet ikke kunne bestå. Under amerikansk styre kan den fortsatt bestå, ja endog vokse. Dette er den fundamentale forskjell, som må være bestemmende for avgjørelsen av spørsmålet om vår stillingstagen. På den ene side har vi et politiapparat, som undertrykker enhver opposisjon og hindrer et hvert uttrykk for avvikende meninger, på den annen side er der en begrenset frihet, som veksler m. h. t. grad mellom de besatte eller kontrollerte land, f. eks. Tyskland og Stor-Britannia — men, i det store og hele tatt, i noen utstrekning tillater meningstrykker og handlefrihet. Innen et pengedemokrati er der mulighet for at en avgjørende idé kan vokse; en slik vekst er umulig i et bolsjevikiisk fengsel. I Russland finnes der bare ett valg: graven eller undergrunnsbevegelsen. Dette er den kjenns-gjerning som avgjør dette første spørsmål mellom øst og vest.

PENGER OG BOLSJEVISME

Det er sant at så vel pengedemokratiene som bolsjevismen inneholder i seg de samme spirer til kaos. De er fundamentalt utfyllende krefter. Pengemakten lever av konjunktursvingningene, ved å kjøpe når prisene er lavest, og selge når de har nådd toppen. I det avbalanserte system, som særkjennet produktionsstaten, kan pengemakten ikke profitere på dette vis. Disse konjunktursvingninger blir understøttet og skjerpet ved kommunistiske uroligheter, som en håper vil føre til seir i det endelige kaos, konjunktursvingningene danner innledningen til. Pengemakt og bolsjevisme har lenge støttet hverandre. Men de gjør dette ubevisst eller underbevisst i likhet med to sykdommer som hjelper hverandre ved å svekke legemets motstandsevne. Slike bestanddeler av vestlig forfall blir ledet med historisk uavvendelighet av forskjellige uten-europeiske krefter: jødiske, levantiske eller orientalske. Men det er en feiltakelse å anta, at — fordi de likner hverandre er de alltid forenet i øyeblikkets aksjon.

For tiden bekjemper disse to sykdommer hverandre. Bevisene for denne kjenns-gjerning er overveldende. La oss ikke stemme ned europeernes mot ved å erklære, at de er forenet.